
Fra: Jan Harsem
Sendt: 15.11.2010
Til: Postmottak KRD;Haveraaen Morten
Kopi: 'Jan Harsem';'Terje Løkken'
Emne: ELVARME: HØRINGSUTTAELSE BYGNINGSPOLITIKK

KRD

Vedlagt følger høringskommentarer fra Norsk Elvarmeforening til en kommende stortingsmelding om bygningspolitikk. Som vedlegg til kommentarene følger:

1. Høringsuttalelse datert 19. oktober 2010 fra Norsk Elvarmeforening vedr endret energiforsyning
2. Brev datert 12. februar 2010 fra Norsk Elvarmeforening vedr erfaringsbasert dokumentasjon
3. Svar datert 5. mai 2010 fra KRD på brev vedr erfaringsbasert dokumentasjon

Mvh Norsk Elvarmeforening, Jan Harsem

NOTAT

Dato: Mandag 19. oktober 2009
 Fra: Norsk Elvarmeforening
 Til: Kommunal- og regionaldepartementet

Kommentarer til forslag til endringer i krav til energiforsyning i bygninger

Forslaget til nye krav til energiforsyning i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven bygger på det innhold departementet legger i begrepet "forsvarlig energibruk" som Stortinget har tatt inn i § 29-5 i plan- og bygningsloven. De rammene som Stortinget etter vår vurdering har gitt for å gi innhold til begrepet "forsvarlig energibruk" er følgende:

- Nasjonale miljø- og energimål og internasjonale forpliktelser om reduksjon av klimagassutslipp.
- Tiltak og målsettinger i klimaforliket knyttet til plan- og bygningsloven, jf endringene i plan- og bygningsloven som ble gjort av Stortinget våren 2009

Norsk Elvarmeforening registrerer at denne revisjonen av energikravene i TEK ikke skjerper kravet til energieffektivitet og behovet for levert energi til bygg. Revisjonen er en strategi for økt energiomlegging av energibruken bort fra fossile brenslers direktevirkende elektrisitet.

Vårt syn er at direktevirkende el ikke kan settes i kategori sammen med fossile brenslers. Norsk Elvarmeforening viser til vårt møte med Olje- og energidepartementet torsdag 4. juni i år kl. 1415 - 1500. Fra OED møtte statssekretær Sigrud Hjørnegård fra politisk ledelse og Håvard Lien fra administrasjonen. Fra oss møtte informasjonsansvarlig Jan Harsem og styremedlem Kristin Hessen. Statssekretær Hjørnegård understreket i dette møtet at energiomleggingen først og fremst er en omlegging bort fra olje og gass.

Vi erkjenner at Stortinget vil tilrettelegge for andre energiløsninger enn elektrisitet og/eller fossile brenslers. Stortinget gir likevel ikke hjemmel for en skjerpet vurdering av elektrisitet i den grad som KRD legger opp til i sitt forslag. Stortinget nyanserer mellom elektrisitet og fossile brenslers. Dette fremkommer både ved behandlingen av plan- og bygningsloven, og ved behandlingen av St. meld. Nr. 34 (2006-2007) om norsk klimapolitikk og avtalen mellom flertallet av partiene i Stortinget om denne.

Bygningsenergidirektivet i EU implementeres i Norge i to prosesser: Ved revisjon av energiloven med innføring av en energimerkeordning, og revisjon av plan- og bygningsloven med tilhørende endringer i energikravene i teknisk forskrift i den nye § 10-4.

Bygningsenergidirektivet, med hjemmel i artikkel 175 i EU-traktaten, har som mål å bedre energibruken i bygninger. Bakgrunnen for direktivet er at det finnes et stort potensiale for energieffektivisering i bygningssektoren som kan medvirke til både reduserte utslipp av klimagasser og bedre forsyningsikkerhet. Direktivet legger til grunn at det må gjøres en større innsats for å redusere veksten i energibruken.

Kilde: St.prp. nr. 79 (2003-2004)

Selv om fornybardirektivet ikke er referanse for de endringene som foreslås i TEK, er det likevel aktuelt å vise til formålet med også dette direktivet:

Fornybardirektivet av 2001 har som formål å fremme elektrisitet produsert fra fornybar energi i det indre elmarkedet. Direktivet er senere utvidet til å fremme bruken av fornybar energi.

Kilde: Europaportalen og Europaparlamentets og rådets direktiv 2009/28 EF

Elektriske oppvarmingssystemer medfører gjennomgående et lavere energiforbruk enn alternative oppvarmingssystemer. Pliktig energiomlegging bort fra direktevirkende eloppvarming kommer derfor i konflikt med målene om redusert energibruk.

Elektrisitet er en energibærer som kan transportere energi produsert av forskjellige energikilder. Norskprodusert elektrisitet er nær 100 prosent basert på forurensningsfri og fornybar vannkraft. Også ny fornybar energi må forventes i stor utstrekning å bli transportert som elektrisk kraft. Forskriftsregulert pliktig energiomlegging bort fra retten til å anvende elektrisk kraft til oppvarmingsformål kan dermed også komme i konflikt med fornybardirektivet.

Verken fornybardirektivet eller bygningsenergidirektivet begrunner skjerpet energiomlegging bort fra retten til å anvende elektrisk oppvarming i norske bygg.

All kraft som importeres til Norge er klarert ved de kvote- og avgiftsreguleringer som er internasjonalt og nasjonalt vedtatt. Det følger av det internasjonale systemet at produsentlandet klarer utslipp som følger av egen produksjon. Vi avviser derfor at det besluttes administrativt på forskriftsnivå at Norske forbrukere skal belastes med en føring av klimaregnskap som det ikke er grunnlag for.

Forslaget legger til grunn en utredning fra Norsk Energi som beregner at forbud mot installering av anlegg for fossile brensler til grunnlast vil gi en noe beskjeden reduksjon av klimagasser. En av årsaksfaktorene er at beregningen baseres på et CO₂-utslipp fra elektrisitetsproduksjon på 350 g/kWh. Dette er fastsatt med bakgrunn i utslipp fra marginalkraft, dvs elektrisiteten som trengs utover det som årlig produseres fra fornybare kilder i Norge. Norsk Elvarmeforening avviser CO₂-vekting av direktevirkende el til oppvarming som premiss for den foreslåtte energiomleggingen i ny § 10-4.

Norsk Standard fasiliterer utformingen av en standard for lavenergiboliger. I den prosessen var det på et tidligere tidspunkt foreslått å belaste elforbruk til oppvarming med CO₂-faktor. Etter de informasjonen vi har er dette nå tatt ut av senere utkast til standard.

En rekke forhold imøtegår den vurdering KRD foreslår:

- CO₂-utslipp er allerede klarert i produsentlandet
- Den type forstyrrelse av kvotesystemet som vil oppstå ved reguleringer som KRD legger opp til, vil ikke redusere de samlede utslippskvotene internasjonalt, men bidra til en mindre rasjonell og optimal fordeling av utslippene
- Hvilke produksjonsenheter som legger inn marginalkraften avgjøres av komplekse markeds- og finansielle forhold, og tilsier ikke at det er rimelig å vurdere en bestemt produksjonsmåte som marginalkraft
- På bakgrunn av hvordan kraften som tas ut av norske nettkunder er produsert, vil det uansett være urimelig at hver eneste kWh til varmemål skal vurderes som belastet med den CO₂-faktoren som en ekstrem marginalkraftbetraktning tilsier.

I 2008 ble det produsert 142,4 TWh elektrisk energi i Norge. Av dette utgjorde vannkraft 140,3 TWh, vindkraft 0,9 TWh og varmekraft 1,2 TWh. Totalt elektrisitetsforbruk var 128,6 TWh i 2008. For mer detaljer informasjon om kraftsituasjonen i 2008 kan følgende rapport fra NVE være til nytte:

<http://www.nve.no/Global/Publikasjoner/Publikasjoner%202009/Rapport%202009/rapport1-09.pdf>

NVE opplyser at alle kraftleverandører skal informere sine kunder om sammensettingen av kildene bak leveransene av elektrisk energi foregående år ved en varedeklarasjon. Varedeklarasjonen for forbruk i

Norge fordelt på energikilder og brutto import i 2008 gir etter vår mening ikke grunnlag for å beregne en CO2 faktor på 350 g/kWh for anvendelse av elektrisitet til oppvarmingsformål.

<http://www.nve.no/no/kraftmarked/sluttbrukermarkedet/varedeklarasjon/>

Dersom det er krefter som ønsker å belaste norske forbrukere med en CO2 faktor slik forskriftsforslaget legger opp til, så må dette spørsmålet behandles av Stortinget. Det som foreløpig er de rammer KRD må forholde seg til er følgende merknad fra Stortingets energi- og miljøkomite:

Flertallet påpeker at plan- og bygningsloven stiller krav til energikvalitetene ved oppføring av bygg og ved større ombygging. Loven regulerer ikke den faktiske bruk/utslipp. Flertallet står fast ved at utslippsreduksjon enklest oppnås ved å regulere bort energikilder som har høye utslippsverdier. Det ligger store utfordringer i å fastsette utslipp for elektrisk oppvarming. Strøm leveres fra en rekke kilder, der enkelte forurenser langt mer enn andre, og det er omstridt hvilket nivå som skal settes for å angi klimagassutslipp.

Innst. O. nr. 50 (2008-2009), side 29, venstre spalte

Det følger ikke av Stortingets merknader at KRD uten nærmere utredning og begrunnelse kan belaste anvendelse av elektrisitet med de klimagassutslipp som er foreslått i forskriften. Vi minner i den forbindelse også om fagkomiteens understrekning av merknadenes forpliktende kraft:

Komiteen viser til at bygningsdelen i loven har et omfattende antall hjemler for videre forskriftsarbeid. Komiteen mener dette er naturlig i forbindelse med en lov som nødvendigvis vil måtte regulere forhold som er av teknisk art og der det er behov for kontinuerlige tilpasninger til utviklingen på området. Komiteen vil imidlertid understreke at merknadene til de ulike paragrafene derfor vil måtte ha avgjørende betydning

Innst. O. nr. 50 (2008-2009), side 5, venstre spalte

Stortingets målsetting er å redusere energiforbruket og utslippene av klimagass. Dette kunne oppnås ved å skjerpe energikravene med utgangspunkt i byggets behov for levert energi. Skjerping i anledningen til å anvende fossile brenslere er i denne sammenheng være lite kontroversielt. For øvrig bør forskriften være teknologinøytral. Forslaget til ny forskrift § 10-4 går utover de vedtak som er gjort i Stortinget.

Forslaget til forskrift har mangelfulle informasjonen om kostnadene ved de alternative forslag som fremmes. Det vises til utredningen fra Norsk Energi, og angis noen ørepåslag pr. kWh. Vi synes det fortsatt er noe utilgjengelig hvilke samlede kostnader de foreslåtte innskjerpingene i retten til å anvende elektrisitet vil medføre. Med henvisning til utredningsinstruksen burde det vært redegjort mer inngående for de økonomiske konsekvensene ved forslagene til skjerpet energiomlegging i § 10-4.

<http://www.lovdatabasen.no/for/sf/in/xa-20000218-0108.html>

- Dokumentasjon eller referanse til virkningsgrad for ulike varmesystemer mangler
- Dokumentasjon eller referanse til levealder for ulike varmesystemer mangler
- Dokumentasjon eller referanse til vedlikeholdsbehov ved ulike varmesystemer mangler
- Dokumentasjon eller referanse til energiforbruk ved ulike varmesystemer mangler
- Samfunns- og privatøkonomiske konsekvenser ved skjerpet energiomlegging mangler
- Ingen dokumentasjon av kostnadene ved å bygge parallelle infrastrukturer, som fjernvarmeanlegg eller lokal varmesentral i bygningen, evt. ikke optimalt utnytte eksisterende elektrisk forsyningsnett

KRD anmoder i høringsbrevet om vurderinger av alternativer til hvordan varmebehovet til romoppvarming og varmtvann kan dekkes. Det presiseres at alternativene begrenser bruk av fossile

brensler og elektrisitet. Alternativene begrenser imidlertid ikke bruk av biobrensler, biogass eller lignende. De begrenser heller ikke energiforsyning fra fjernvarme- eller nærvarmeanlegg.

Norsk Elvarmeforening avviser ikke at det kan foreligge gode og samfunnsmessig foretrekkbare fjernvarmeprosjekter. Men vi avviser at vannbårne varmesystemer basert på fjernvarmeanlegg eller nærvarmeanlegg unyansert og uten dokumentasjon fremstilles som mer miljøvennlig enn direktevirkende el. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at fjernvarmesentralene siden 2000 har et brenselforbruk hvor andelen olje, gass og elektrisitet ligger på stabilt ca. 30 prosent. Økningen i fyring med flis og bark ser ikke ut til å endre denne andelen.

<http://www.ssb.no/emner/10/08/10/fjernvarme/tab-2009-09-29-03.html>

KRD må redegjøre for hvorfor fjernvarme som benytter el og fossile brensler, og medfører et høyere energiforbruk enn direktevirkende el, likevel foretrekkes fremfor direktevirkende el som gir lavt energiforbruk basert på i all hovedsak ren, miljøvennlig og fornybar energi.

Den aktuelle føringen til høringsinstansene må også opplyses med informasjon om de økonomiske merkostnadene ved å prioritere parallelle forsyningsinfrastrukturer.

Asker kommune hadde den 6. november 2007 en befaring til fjernvarmeanlegget på Hamar og lavenergihusene som Mesterhus har reist på Lillestrøm. Lars Myhre i Mesterhus, som også har bakgrunn fra Byggforsk, uttalte at det er en problemstilling at mer fjernvarme står i motsetning til lavenergiprosjekter. Han viste til flere eksempler på at fjernvarmeanlegg med tilknytningsplikt har medført at energivennlige løsninger velges bort. Blant annet ble det referert til Løren i Oslo og Rosenborg Park i Trondheim.

- Fjernvarme er ikke i utgangspunktet miljøvennlig, og medfører en høyere pris som legges på eier, uttalte Myhre til delegasjonen fra Asker.

Da Asker formannskap senere behandlet sin høring til konsesjonsbehandlingen ble den mulige motsetningen mellom å binde bygningsmassen opp til fjernvarme og å utvikle energieffektive lavenergiløsninger forstått og identifisert i følgende vedtak som SVs representant fikk et enstemmig formannskap med på:

Et eventuelt fremtidig vedtak om tilknytningsplikt etter § 66a vil utformes på en slik måte at konsesjonær sikres forutsigbarhet samtidig som fjernvarme ikke blir en tvangstrøye for energigjerrige byggeprosjekter.

Asker formannskap, 13. november 2007

KRD foreslår at det i deler av landet der det finnes eller etableres infrastruktur for gassdistribusjon, kan være riktig å åpne for bruk av naturgass også til dekning av varmebehovet i bygninger. Vi finner ikke forslaget om å ta i bruk naturgass til oppvarming i Stortingets behandling av plan- og bygningsloven, men avviser ikke at dette kan være rasjonelt. Det synes likevel inkonsevent at eksisterende infrastruktur begrunner anvendelse av naturgass til oppvarming, mens det ikke er et argument for elektrisitet. Norsk Elvarmeforening legger til grunn at § 10-4 i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven må anvende en forståelse av hva som er forsvarlig energibruk som er i harmoni med energiloven:

Loven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Energiloven § 1-2 (formål)

Dette må legges til grunn ved vurderingen av alternativene fjernvarmeforsyning, gassforsyning og elektrisitetsforsyning og anvendelsen bruk av disse.

Norsk Elvarmeforening oppsummerer:

- Revisjonen av teknisk forskrift til plan- og bygningsloven bør fokusere energieffektivisering fremfor energiomlegging. Dette vil være mer i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser og intensjonen ved de aktuelle EU-direktiver som Norge implementerer.
- Klimaforliket i Stortinget fastslår at energikravene i TEK skal revideres minimum hvert femte år. Vår oppfatning er at den revisjonen som nå er foreslått av KRD ikke skjerper energikravene forstått som energieffektivitet, men energiomlegging bort fra fossile brensler og el.
- Når begrepet "forsvarlig energibruk" i plan- og bygningslovens § 29-5 skal fylles med innhold gjennom forskrift og veiledning, er det ikke hjemmel i Stortingets vedtak og merknader for å belaste direktevirkende el til oppvarming i den grad som forslaget legger opp til.
- De underliggende utredningene for den foreslåtte forskriften belaster anvendelse av el med CO2 faktor basert på marginalkraftvurderinger som verken Stortinget har angitt, eller som det for øvrig finnes kunnskapsbasert grunnlag for.
- De samlede økonomiske kostnadene ved de forslag KRD har til ny § 10-4, og fordelingen av hvem og hvordan disse kostnadene skal belastes, fremgår ikke av forskriftsforslaget. Dette mener vi er manglende oppfyllelse av utredningsinstruksen.
- Norsk Elvarmeforening finner det paradoksalt at KRD argumenterer for anvendelse av naturgass til oppvarmingsformål der det finnes eller etableres infrastruktur for gassdistribusjon, i og med at tilsvarende argumentasjon ikke tillegges vekt for anvendelse av direktevirkende el.

Vi avviser imidlertid ikke at naturgass i visse tilfeller kan være rasjonelt, og henviser til en teknologinøytral anvendelse av formålsparagrafen til energiloven for denne type vurderinger.

- KRD fremmer to alternative forslag til ny § 10-4. Alternativ 1 skjerper kravet til andel dekning av netto varmebehov annen energiforsyning enn direkte el og fossile brensler fra 40 prosent til 80 prosent. Alternativ 2 skjerper kravet til 60 prosent.

For begge alternativer lanserer KRD en variant der kravet skjerpes kun for fossile brensler, mens gjeldende kravsnivå i dagens TEK § 8-22 videreføres for elektrisitet. Det følger av våre kommentarer at Norsk Elvarmeforening kan støtte en slik variant, uten å ta stilling til om skjerpingen for fossile brensler bør følge alternativ 1 eller 2.

Med vennlig hilsen
NORSK ELVARMEOFRENING

Jan Harsem, informasjonsansvarlig

Norsk Elvarmeforening har som formål å fremme rasjonell og ressursøkonomisk bruk av elektrisitet til oppvarming av bygninger og naturlig tilgrensende områder. Foreningen driver opplysningsvirksomhet om elvarme rettet mot sluttbrukere, myndighetsorganer og myndighetsoppnevnte organer, samt organisasjoner som kan påvirke bruk av elvarme i Norge.

NORSK ELVARMEOFRENING

Kontor: Gml. Drammensvei 227 - Asker sentrum / **Post:** Postboks 23, 131 Asker. Norge

Web: www.elvarme.org / **Epost:** jan@harsem.no

Telefon: 66 900452 / **Mobiltelefon:** 95 71199 / **Telefaks:** 66 795736

NOTAT

Dato: Mandag 15. november 2010
Fra: Norsk Elvarmeforening
Til: Norges vassdrags- og energidirektorat

Kommentarer til høring vedr ny forskrift om miljøvennlig design

Norsk Elvarmeforening viser til høringen om ny forskrift om miljøvennlig design, som implementerer direktiv 2009/125/EF - økodesigndirektiv II. Temaet utløser flere komplekse problemstillinger, som Norsk Elvarmeforening må arbeide videre med. Foreningen har i dag blitt registrert som stakeholder via Ecoheater.

Vi oppfatter at utfordringene for vår bransje ikke følger umiddelbart av direktivet, som forsåvidt synes å ha gode intensjoner. Det problematiske for vår del er at forordninger som bygger på direktivet, og som skal iverksette direktivets intensjoner i de enkelte produktgrupper, ser ut til å innføre primærenergifaktor.

Det vil ha konsekvenser utover kjent rekkevidde dersom elektriske produkter, herunder i produktgruppene LOT 20 og LOT 21, skal belastes med en primærenergifaktor på f.eks 2,5. Med bakgrunn i norsk energiproduksjon og varedeklarasjonen for elforbruk i Norge, så vil det dessuten være uten relevans for norsk virkelighet å innføre forordninger med primærenergi for elektrotekniske produkter.

Dersom EU ønsker å belaste visse energiproduksjoner, så bør Norges posisjon være at virkemiddelbruken rettes direkte inn på den energiproduksjonen som det er ønske om å begrense omfanget av.

Deler av norsk forvaltning har de senere årene vist tilløp til en forståelse som ligner ideen om primærenergi, ved å ta til orde for å belaste elektrisitetsforbruk i Norge med en CO2 faktor. Norsk Elvarmeforening er glade for at dette foreløpig ikke ser ut til å ha fått gjennomslag. Klimakur anbefalte heller ikke dette.

Med vennlig hilsen
NORSK ELVARMEOFRENING

Terje Løkken, styreleder (sign)

Jan Harsen, informasjonsansvarlig

Norsk Elvarmeforening har som formål å fremme rasjonell og ressursøkonomisk bruk av elektrisitet til oppvarming av bygninger og naturlig tilgrensende områder. Foreningen driver opplysningsvirksomhet om elvarme rettet mot sluttbrukere, myndighetsorganer og myndighetsoppnevnte organer, samt organisasjoner som kan påvirke bruk av elvarme i Norge.

NORSK ELVARMEOFRENING

Kontor: Gml. Drammensvei 227 - Asker sentrum / **Post:** Postboks 23, 131 Asker. Norge

Web: www.elvarme.org / **Epost:** jan@harsen.no

Telefon: 66 900452 / **Mobiltelefon:** 95 71199 / **Telefaks:** 66 795736

Adressater:

- Statistisk Sentralbyrå. Postboks 8131 Dep. 0033 Oslo
- Olje- og energidepartementet. Postboks 8148 Dep. 0033 Oslo
- Kommunal og regionaldepartementet. Postboks 8112 Dep. 0032 Oslo
- Finansdepartementet. Postboks 8008 Dep. 0030 Oslo
- NVE. Postboks 5091 Majorstuen. 0301 Oslo
- Enova SF. Professor Brochsgt. 2. N-7030 Trondheim
- Statens Bygningstekniske Etat. Postboks 8742 Youngstorget. 0028 Oslo

Asker, 12. februar 2010

Erfaringsbasert dokumentasjon av energibruk ved alternative oppvarmingssystemer

Norsk Elvarmeforening har gjennom en årrekke fulgt utviklingen av nye rammebetingelser for valg av oppvarmingssystem til bygninger. Energimerkeordningen, innføring av oppvarmingsmerke, og nye energikrav i TEK inngår i disse viktige rammebetingelsene. Formålet i energiloven er også vesentlig.

En grunnleggende målsetting er å redusere energibruken i bygningssektoren. Et annet mål er å legge om energibruken bort fra fossile brensler, men også bort fra elektrisitet.

En rekke faktorer burde etter vår mening vært bedre opplyst og dokumentert i bakgrunns materialet ved samfunnsplanlegging på områder av betydelig omfang - som oppvarming av bygningsmassen i Norge:

- Virkningsgrad for ulike varmesystemer
- Levealder for ulike varmesystemer
- Vedlikeholdsbehov ved ulike varmesystemer
- Erfaringsbasert dokumentasjon av energiforbruk ved ulike varmesystemer
- De samlede samfunns- og privatøkonomiske konsekvenser ved energiomlegging
- Kostnadene ved å bygge parallelle infrastrukturer, som fjernvarmeanlegg eller lokal varmesentral i bygningen, evt. ikke optimalt utnytte eksisterende elektrisk forsyningsnett

Kort oppsummert så etterlyser vi at de økonomiske faktorene i privat og offentlig sektor knyttet til investeringer, drift og vedlikehold av infrastrukturer for oppvarming, herunder energikostnadene, blir bedre identifisert og beskrevet i konkrete og erfaringsbaserte størrelser.

Vi fremhever særlig behovet for erfaringsbasert dokumentasjon av energiforbruket ved ulike tekniske systemer for oppvarming av bygninger.

Energikravene i TEK ble skjerpet i 2007, med overgangsperiode til 2009. Kommunal- og regionaldepartementet forbereder for tiden videre revisjon av energikravene i TEK, med planlagt ikrafttredelse fra 1. juli 2010. Denne revisjonen vektlegger energiomlegging.

Vi kan ikke se at redusert energibruk er tema ved denne revisjonen. Det som vurderes er om kravet til alternativ energiforsyning til fossile brensler - og eventuelt også elektrisitet - skal omfatte 80 % eller 60 % av netto varmebehov til bygninger over 500 m².

Et sentralt bakgrunnsdokument for de vurderingene som ble presentert i høringsutkastet og det videre arbeidet, er rapporten "Miljøvennlig energiforsyning til byggverk", utført av Norsk Energi på oppdrag for Statens Bygningstekniske Etat. Norsk Energi skriver i rapporten at statistikk fra SSB i stor grad er benyttet som underlag for eksisterende energibruk til oppvarming.

Vi har ikke kunnet finne erfaringsbaserte tall fra SSB som dokumenterer energibruk ved alternative oppvarmingssystemer. Folke- og boligtellingsdokumenter oppvarmingssystemer i husholdningene, men ikke energibruk slik at variasjonene mellom forskjellige systemer kan identifiseres.

Forbruksundersøkelsen for husholdninger har hatt et tillegg med energibruk. Vi ser av det publiserte etter forbruksundersøkelsen i 2006 at det også er gjort noe analyse av effekten ved installasjon av varmepumper. Dette er imidlertid ingen uttømmende analyse av forskjellige oppvarmingssystemers effekt på energibruken. Det vil kreve mer informasjon enn det som foreløpig ligger i energitillegget i forbruksundersøkelsen. Vi antar at gode tall kan fremkomme ved et utvalg av norske husholdninger, men dette utvalget må åpenbart være større enn det som ligger i forbruksundersøkelsen i dag.

I tillegg til forbruksundersøkelsen for husholdninger så foreligger det statistikk for energibruk i tjenesteytende næringer og industrien. Vi har imidlertid heller ikke her klart å finne den spesifikke dokumentasjonen vi søker - erfaringsbaserte data for energibruk etter oppvarmingssystem.

Oppsummering:

- De samlede samfunnsverdiene relatert til investering, drift og vedlikehold av infrastrukturer og energiløsninger for oppvarming av den norske bygningsmassen, herunder kostnader knyttet til levert energi, er av et meget betydelig omfang. Samfunnet planlegging og regulering på dette området må derfor ha tilgang til kvalitetssikrede og korrekte økonomiske størrelser.
- Det bør tas initiativ til å innhente og analysere erfaringsbaserte data for å dokumentere energibruk ved alternative oppvarmingssystemer. Dette kan gjøres ved bearbeidelse og analyse av tilgjengelige overskuddsdata - eventuelt nye undersøkelser med innhenting av data som i dag ikke blir samlet inn. Behovet for erfaringsbaserte data er etter vår oppfatning aktuelt både for husholdningene og bygninger innen tjenesteytende sektor og industrien.
- Norsk Elvarmeforening imøteser svar fra mottakerne av denne henvendelsen med informasjon om hvor de enkelte eventuelt mener at vi allerede i dag kan finne den informasjon som her etterlyses, og eventuelt forslag til hvordan vårt anliggende her kan følges opp videre.

Med vennlig hilsen
NORSK ELVARMEFORENING

Terje Løkken, styreleder (sign)

Jan Harsem, informasjonsansvarlig

Norsk Elvarmeforening har som formål å fremme rasjonell og ressursøkonomisk bruk av elektrisitet til oppvarming av bygninger og naturlig tilgrensende områder. Foreningen driver opplysningsvirksomhet om elvarme rettet mot sluttbrukere, myndighetsorganer og myndighetsoppnevnte organer, samt organisasjoner som kan påvirke bruk av elvarme i Norge.

NORSK ELVARMEFORENING

Kontor: Gml. Drammensvei 227 - Asker sentrum / **Post:** Postboks 23, 131 Asker, Norge

Web: www.elvarme.org / **Epost:** jan@harsem.no

Telefon: 66 900452 / **Mobiltelefon:** 95 771199 / **Telefaks:** 66 795736

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Norsk Elvarmeforening
Postboks 23

1371 ASKER

Deres ref

Vår ref
10/532-2 PN

Dato
5 MAI 2010

**Norsk Elvarmeforening - Energimerkeordningen og nye energikrav i TEK -
Energibruk ved alternative energikilder**

Vi viser til Deres brev av 12. februar i år som vi beklager vi ikke har besvart tidligere.

Vi forstår henvendelsen slik at Norsk Elvarmeforening etterlyser erfaringsbasert dokumentasjon som grunnlag for forskriftsutvikling og politiske vedtak knyttet til energibruk i bygg.

Ved forskriftsendringer eller ved introduksjon av andre virkemidler stilles det krav til konsekvensanalyser, blant annet i forhold til samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Ved endring av energibestemmelsene i TEK 07 og ved endringen som gjennomføres i år, er det utarbeidet en rekke slike analyser.

I miljøhandlingsplanen "Bygg for framtida" - avnitt 1.7 "Bedre statistisk grunnlag for å måle miljøtilstanden – og resultater – i bolig- og byggsektoren" - heter det bl.a. at det i dag ikke finnes gode nok data om faktorer som påvirker miljøtilstanden i bygg. Det sies videre at oversikter og statistikk som er basert på teoretiske virkninger av ulike miljøtiltak, ikke er tilfredsstillende når det gjelder å kunne evaluere tiltak som settes i verk.

Kommunal- og regionaldepartementet har derfor tatt initiativet til å få en oversikt over eksisterende statistikk som grunnlag for framtidige forbedringer. Rapport om dette, utarbeidet av Civitas, foreligger nå. (Rapporten vedlegges). Det slås her fast at det er lite nasjonal statistikk tilgjengelig på ønsket aggregeringsnivå og for ulike bygningstyper. Statistikk for boliger er bedre enn for andre typer bygg, men samlet er

statistikken ikke egnet til å måle effekt av enkelte tiltak, f eks for å estimere virkning av nye krav i byggeforskriften. Rapporten skisserer en metode for å evaluere effekten av energikravene i byggeforskriften gjennom et tilbakemeldingssystem fra arkitekter og entreprenører i kombinasjon med harmonisering av data som faktisk samles inn i ulike sammenhenger, samt ved periodiske utvalgsundersøkelser.

Kommunal- og regionaldepartementet vil ta opp et arbeid med en forbedret statistikk og med metoder for å kunne måle virkninger av ulike energieffektiviseringstiltak i bygg. Arbeidet vil bl.a. skje med basis i rapporten fra Civitas og innstillingen fra Arbeidsgruppe om energieffektivisering i bygg som vil foreligge 1. juli i år. Vi vil ha kontakt med relevante etater og departement i arbeidet.

Dersom Norsk Elvarmeforening har bestemte synspunkt på hvordan statistikk og metode for aggregerte målinger kan gjennomføres, mottar vi gjerne dette.

Inger Lindgren
Ekspedisjonssjef

 Per Nygaard
Fagdirektør